

Rezerwy techniczno – ubezpieczeniowe

Oczekiwane informacje

1. Dla celów QIS1 zostały określone wymagania dla zakładu ubezpieczeń na poziomie solo. Tam, gdzie wydaje się to możliwe do wykonania, uczestniczące w badaniu grupy ubezpieczeniowe powinny dokonać zsumowania wielkości otrzymanych dla poszczególnych członków grupy bez uwzględnienia efektów dywersyfikacji w grupie.
2. Dla każdego segmentu rezerwy techniczno – ubezpieczeniowe powinny zostać wyznaczone w każdy z następujących sposobów:
 - wartość według obecnie stosowanych metod;
 - wartość najlepszego oszacowania;
 - wartość 75 percentyla;
 - wartość 90 percentyla.

Rezerwy techniczno – ubezpieczeniowe powinny zostać wykazane zarówno w ujęciu brutto, jak i na udziale własnym dla każdego ze wskazanych powyżej sposobów.

Ubezpieczenia majątkowe:

3. Wartości najlepszego oszacowania rezerw, 75 percentyla, 90 percentyla powinny zostać wyznaczone zarówno z uwzględnieniem dyskonta, jak i bez uwzględnienia dyskonta.
4. Odchylenie standardowe zmiennej losowej przepływów finansowych związanych ze zobowiązaniami zakładu ubezpieczeń powinno zostać wykazane osobno.

Ubezpieczenia na życie:

5. Odrębnie powinna zostać podana suma różnic pomiędzy wartością najlepszego oszacowania i obecną wartością gwarantowanych wartości wykupu lub wartości transferowych wyznaczonych dla każdej umowy. Szczegóły podano w punktach 20-22.

Wszystkie ubezpieczenia:

6. Zakłady ubezpieczeń uczestniczące w badaniu powinny starać się objąć nim cały portfel. Zakres badania może nie obejmować całego portfela zakładu ubezpieczeń, jeśli jakaś linia biznesu lub pewna część portfela zostanie uznana za nieznaczącą lub w przypadku, gdy zakład nie posiada odpowiednich danych dla dokonania estymacji. Wartość wyłączonych z badania rezerw techniczno ubezpieczeniowych (wyznaczonych metodami stosowanymi obecnie) powinna zostać podana odrębnie.

Segmentacja

7. Na tyle, na ile jest to możliwe do wykonania, wartości otrzymane dla ubezpieczeń majątkowych powinny zostać przedstawione dla każdej linii biznesu zdefiniowanej w obecnej Dyrektywie o rachunkowości zakładów ubezpieczeń.¹ Jeśli wartości nie zostaną przedstawione w takim rozbiciu, uczestnicy badania powinni opisać metodę użytą do segmentacji portfela ubezpieczeń. Uczestnicy badania powinni wyjaśnić, dlaczego zastosowana segmentacja bardziej odpowiada ich portfelowi.
8. W przypadku ubezpieczeń na życie, oszacowanie zobowiązań może wymagać wyróżnienia w zakresie ryzyk ubezpieczeniowych (underwriting risks) homogenicznych podklas ryzyk tak, żeby uwzględnić ogólny charakter ryzyk objętych umową. Przykładowo:
- jednorodne ryzyka śmierci (np. ryzyko śmierci, śmiertelność rentobiorców);
 - ryzyka zachorowania (np. utrata dochodów w wyniku choroby, poważne zachorowanie);
 - ryzyko lapsów (np. umowy ubezpieczenia ze składką regularną);
 - umowy ubezpieczenia z udziałem/bez udziału w zysku;
 - umowy ubezpieczenia z gwarancjami/bez gwarancji.
- Podział może wiązać się również z czynnikami lokalnymi, takimi jak opodatkowanie produktów danej linii biznesu.
9. Informacje dodatkowe:
- *Tam, gdzie jest to możliwe, powinny zostać wyznaczone wartości 75/90 percentyla rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla całego portfela zakładu ubezpieczeń (odrębnie dla ubezpieczeń majątkowych i na życie). Wartości te pozwolą na oszacowanie wpływu efektu dywersyfikacji.*
 - *Oszacowanie efektu dywersyfikacji powinno zostać oparte na wiarygodnych technikach aktuarialnych. Uczestnicy badania powinni opisać zastosowaną metodę.*

Metody i założenia

Obecnie stosowane metody

10. Wartość rezerw techniczno – ubezpieczeniowych wyznaczona obecnie stosowanymi metodami przekazywana jest w celach porównawczych. Wielkość ta powinna odpowiadać wartości rezerw techniczno – ubezpieczeniowych wyznaczonych na potrzeby sprawozdania finansowego zakładu ubezpieczeń zgodnie z lokalnymi wymaganiami.

Ubezpieczenia majątkowe (wyłącznie):

11. Dla celów porównawczych, uczestnicy badania powinni wskazać, czy rezerwy techniczno – ubezpieczeniowe na potrzeby sprawozdania finansowego są wyznaczane metodą indywidualną, czy też metodą inną niż indywidualna.

¹ Council Directive on the annual accounts and consolidated accounts of insurance undertakings, 91/674/ECC.

12. Uczestnicy badania powinni podać poziom ufności z jakim wyznaczane są obecnie rezerwy techniczno – ubezpieczeniowe.

Najlepsze oszacowanie

13. W badaniu powinna zostać użyta oczekiwana obecna wartość przyszłych przepływów finansowych. Oszacowanie powinno zostać dokonane metodą indywidualną.
14. Wyznaczenie oczekiwanych przepływów finansowych powinno zostać oparte na założeniach aktuarialnych uznanych za realistyczne dla badanej części portfela tj. każda wielkość wygenerowana z rozkładu powinna być racjonalna i realistyczna, powinna ona uwzględniać wszystkie dostępne informacje. W zakresie rozkładów prawdopodobieństwa opisujących każdy z rodzajów ryzyka, przyjęte założenia powinny być oparte na doświadczeniach zakładu biorącego udział w badaniu. Dopuszczalne jest branie pod uwagę danych rynkowych lub sektorowych w obszarach, gdzie własne doświadczenia zakładu ubezpieczeń są ograniczone lub dane nie są wystarczająco wiarygodne.
15. Przy wyznaczaniu oczekiwanych przepływów finansowych, tam gdzie jest to możliwe do wykonania, należy uwzględnić informacje z dziedzin takich, jak demografia, prawo, medycyna, technologia, nauki społeczne i ekonomia. Na przykład, w modelu powinny zostać uwzględnione przewidywalne trendy w zakresie długości życia.

Ubezpieczenia na życie (wyłącznie):

16. W badaniu powinny zostać uwzględnione co najmniej następujące czynniki ryzyka:
- współczynnik śmiertelności;
 - współczynnik zachorowalności;
 - współczynnik lapsów;
 - współczynnik wykorzystania opcji;
 - założenia dotyczące kosztów.
17. Założenia dotyczące śmiertelności, długowieczności i zachorowalności powinny być oszacowane odrębnie dla różnych grup ryzyka. Jeśli zakład ubezpieczeń uzna, że występują korelacje pomiędzy różnymi grupami ryzyk, powinien zaprezentować przyjęte założenia wraz z ich uzasadnieniem. Zakład ubezpieczeń powinien również przedstawić swoje założenia co do niestabilności współczynników śmiertelności, długowieczności i zachorowalności.
18. Zakład ubezpieczeń może dla celów badania wykorzystać doświadczenia własne dotyczące umów ubezpieczenia rozwiązanych przed terminem, jeśli są one wiarygodne i odpowiadające potrzebom badania. W obszarach, gdzie istnieje pewna uznaniowość w wyznaczeniu wartości wykupu, zakład ubezpieczeń powinien przyjąć racjonalne przybliżenia wartości wypłat dokonywanych w rozpatrywanym scenariuszu.
19. Jest istotne, aby w badaniu zostały wzięte pod uwagę opcje ubezpieczonych do zmiany warunków na jakich została zawarta umowa. Projekcje przepływów finansowych powinny uwzględniać odsetek ubezpieczonych, co do których można oczekiwać, że w przyszłości wykorzystają opcje. Może to zależeć od warunków

finansowych w momencie powstania możliwości skorzystania przez ubezpieczonego z opcji, co ma wpływ na wartość opcji. W badaniu powinny zostać wzięte pod uwagę również czynniki pozafinansowe, na przykład pogorszenie się warunków zdrowotnych może wpłynąć na współczynnik wykorzystania opcji gwarantowanych (guaranteed insurability).

20. Ponadto rezerwy techniczno – ubezpieczeniowe powinny zostać oszacowane przy założeniu, że ubezpieczony na pewno wypowie kontrakt w momencie, kiedy jest to niekorzystne dla zakładu ubezpieczeń. Przez wypowiedzenie umowy ubezpieczenia należy rozumieć również przeniesienie umowy, wartości transferowe mogą zostać również przypisane umowom nie podlegającym wypowiedzeniu, w przypadku, kiedy ubezpieczony ma opcję przeniesienia umowy z jednego zakładu do drugiego.
21. Zakład ubezpieczeń biorący udział w badaniu powinien dokonać, dla każdej umowy ubezpieczenia, porównania wartości najlepszego oszacowania z największą wartością obecną wartości wykupu umów ubezpieczenia (lub gdyby okazało się to zbyt skomplikowane, wartością obecną wartości najbliższego wykupu) i wykazać sumę tych różnic w przypadku, gdy drugi człon porównania jest większy.
22. Zakład ubezpieczeń biorący udział w badaniu, w zakresie, w jakim jest to możliwe, powinien podać, jaki jest udział ryzyka wypowiedzeń umów ubezpieczenia w marginesie ryzyka wyznaczonym dla 75/90 percentyla, zgodnie z zapisami punktu 2, oraz skrótowo opisać zastosowane podejście.

Działania Zarządu:

23. W modelowanych przepływach finansowych powinny zostać uwzględnione przyszłe działania zarządu. Przyjęte założenia powinny odzwierciedlać działania, których podjęcia można oczekiwać od zarządu w sytuacji każdego z rozpatrywanych scenariuszy. Na przykład, zmiana struktury aktywów, zmiana współczynników premii lub opłat produktowych, czy też sposób dopasowania do cen rynkowych. W modelowaniu powinno się uwzględnić czas potrzebny na wdrożenie odpowiednich działań. Przy rozważaniu racjonalności przewidywanych działań zarządu, powinno się wziąć pod uwagę zobowiązania względem ubezpieczonych, wynikające zarówno z zapisów umów, źródeł marketingowych, czy też innych materiałów stwarzających możliwość zwiększenia się oczekiwań ubezpieczonych co do sposobu kierowania zakładem przez zarząd.

Przyszłe premie (świadczenia dodatkowe) i udział w zysku:

24. Rezerwy techniczno – ubezpieczeniowe powinny uwzględniać wielkości wynikające ze świadczeń gwarantowanych, obowiązkowych i uznaniowych. Założenia przyjęte w tym zakresie powinny wynikać z opisanych powyżej zasad w zakresie podejmowanych działań zarządczych. Jest prawdopodobne, iż zakłady ubezpieczeń uwzględniając przyszłe premie, przyjmą za podstawę aktualne stopy premii, szczególnie w sytuacji, jeśli polityką zakładu jest niedokonywanie nagłych zmian wskaźnika premii. W sytuacji, gdy zakład ubezpieczeń różnicuje premie ze względu na rodzaj umów ubezpieczenia czy też grupę ryzyka, fakt ten powinien znaleźć odzwierciedlenie w założeniach dotyczących wskaźnika premii. Tam, gdzie ma to istotne znaczenie dla wyników badania, zakład ubezpieczeń powinien wziąć pod

uwagę różnice pomiędzy premiami przyznawanymi corocznie a premiami na koniec umowy ubezpieczenia.

25. Realistyczne oszacowanie wskaźnika przyszłych premii powinno uwzględniać utworzone już przez zakład ubezpieczeń rezerwy przeznaczone na przyszłe premie oraz planowany sposób ich podziału. Kolejną kwestią, którą należy uwzględnić w oszacowaniu współczynnika premii, są oczekiwania dotyczące przyszłych stóp zwrotu z inwestycji na podstawie wskaźników rynku. Powinien zostać wzięty również pod uwagę margines wynikający z przyszłych składek z czynnych umów ubezpieczenia, margines bezpieczeństwa zawarty w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych oraz efekty planowanych decyzji zakładu wynikających z działania w środowisku konkurencyjnym.
26. Założenia dotyczące premii i udziału ubezpieczonych w zysku powinny uwzględniać ograniczenia wynikające z przepisów prawa oraz z klauzul dotyczących udziału w zysku zawartych w umowach ubezpieczenia. Przy stosowaniu takich zapisów zakład ubezpieczeń powinien przyjąć, że metoda wyliczania zysku na potrzeby ustalania w nich udziału ubezpieczonych nie zmieni się w przyszłości i pozostania taka sama, jak na dzień badania.

Ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym:

27. W odniesieniu do projekcji przepływów finansowych dla tego typu umów ubezpieczenia należy przyjąć takie same założenia, jak dla innych produktów. W badaniu należy uwzględnić wszystkie przepływy finansowe związane z danym produktem, włączając koszty, świadczenia wypłacane w przypadku śmierci oraz opłaty pobierane przez zakład ubezpieczeń. W przypadku, gdy zakład ubezpieczeń ma prawo do podniesienia opłat, założony wzrost opłat pobieranych przez zakład powinien być spójny z założeniami przyjętymi w zakresie działań zarządu.
28. Zakłady ubezpieczeń powinny przyjąć, że założone wyniki ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych będą spójne z wynikami rynku.

Ubezpieczenia majątkowe (wyłącznie):

29. Badanie obejmuje następujące rezerwy techniczno – ubezpieczeniowe:
 - rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia;
 - rezerwy składek-ryzyk (tj. łącznie rezerwa składek i rezerwa na ryzyka niewygasłe).
30. *Punkty 30 i 31 zostały przytoczone za oryginalną wersją tekstu, pomimo że przepisy polskiego prawa nie dopuszczają opisanych możliwości (przypis KNUiFE)*
Wycena rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia oraz rezerw składek-ryzyk powinna być przeprowadzona oddzielnie. Jednakże, jeśli takie odrębne traktowanie jest trudne do wykonania (np. może mieć to miejsce w przypadku ubezpieczeń zawieranych na bazie underwriting year) i rozróżnienie pomiędzy potencjalnymi szkodami objętymi ubezpieczeniem (CBNI - covered but not incurred) a szkodami zaistniałymi i niezlikwidowanymi (IBNS -incurred but not settled) byłoby sztuczne, uczestnicy badania mogą wykorzystać podejście mieszane, wyceniając

rezerwę składek-ryzyk i rezerwę na niewypłacone odszkodowania i świadczenia łącznie, bez ich rozdzielania.

31. Uczestnicy badania powinni wyznaczyć jedną wartość dla rezerwy składek-ryzyk, biorąc pod uwagę rezerwę składek oraz rezerwę na ryzyka niewygasłe. W przypadku braku możliwości dopuszcza się odrębne traktowanie tych rezerw.

Metodologia:

32. Zaleca się, by uczestnicy badania użyli przynajmniej dwu metod aktuarialnych. Powinny być one zgodne z najlepszymi praktykami aktuarialnymi i powinny brać pod uwagę wszelkie czynniki mogące mieć znaczący wpływ na oczekiwany przyszły rozwój szkód. W praktyce będzie to wymagało użycia historycznych danych szkodowych według roku zajścia, jak i według roku rozwoju szkody (trójkąty run-off).
33. Uczestnicy badania powinni przekazać informacje na temat:
- typu i źródeł danych wykorzystanych do analizy;
 - sposobu uwzględnienia inflacji przy wyznaczaniu wartości szkód;
 - oczekiwanego wpływu dużych szkód na przyszłą wartość szkód, wraz z informacją o tym, czy duże szkody zostały przeanalizowane odrębnie;
 - sposobu w jaki otrzymano oszacowanie – tam, gdzie wykorzystano metody nieaktuarialne.
34. Oszacowania dotyczące przepływów finansowych powinny brać pod uwagę odzyski i regresy (tj. oszacowanie powinno być z uwzględnieniem ich uzyskania).
35. Informacje dodatkowe
- *W przypadku, gdy oczekuje się, że wartość ewentualnych odzysków i regresów może być znacząca, zakłady biorące udział w badaniu mogą również przedstawić wyniki bez uwzględnienia odzysków i regresów.*

Wszystkie ubezpieczenia:

Koszty

36. Realistyczna wycena aktywów i zobowiązań oznacza, że wszystkie potencjalne przyszłe przepływy finansowe, które powstaną w związku z koniecznością spełnienia zobowiązań wobec ubezpieczonych, powinny zostać określone i wycenione. Wartość obecna narzutów w składce oraz wartość obecna oczekiwanych kosztów powinna być jawnie uwzględniona w projekcji przepływów finansowych. Jakikolwiek niedobór powinien zostać wykazany jako dodatkowe zobowiązanie.
37. Koszty obsługi umów ubezpieczenia, które będą musiały zostać poniesione w przyszłości, należy traktować jako przepływy finansowe, dla których powinny zostać oszacowane rezerwy. Uczestnicy badania powinni dokonać wyboru założeń w odniesieniu do przyszłych kosztów wynikających ze przyjętych zobowiązań według stanu na dzień, na który dokonywane jest badanie. Należy wziąć pod uwagę wszystkie przyszłe koszty administracyjne, włączając w to opłaty za zarządzanie inwestycjami, prowizje, koszty likwidacji szkód oraz koszty ogólne. Założenia dotyczące kosztów powinny brać pod uwagę możliwość przyszłego wzrostu kosztów. Powinno to mieć

zastosowanie do wszystkich rodzajów kosztów, które zostały uwzględnione w badaniu. Uwzględnienie inflacji w badaniu powinno zostać dokonane w sposób spójny z innymi przyjętymi założeniami ekonomicznymi. W przypadku ubezpieczenia utraty dochodów z powodu inwalidztwa i innych podobnych produktów, należy wziąć pod uwagę koszty likwidacji szkód, gdyż mogą one stanowić znaczący czynnik ryzyka.

38. Koszty związane z przyszłymi składkami lub depozytami powinny zostać wzięte pod uwagę.
39. Zakłady ubezpieczeń biorące udział w badaniu powinny rozważyć uwzględnienie kosztów w sposób wynikający z ich własnej analizy, planów na przyszłość oraz odpowiednich danych rynkowych. Jednakże powyższe nie dotyczy przypadków, w których skala zjawiska nie jest jeszcze dostrzegalna.

Inflacja

40. W projekcji przyszłych przepływów finansowych powinny zostać uwzględnione odpowiednie założenia dotyczące przyszłej inflacji. Ze szczególną uwagą należy zbadać, z jaką inflacją związane są ryzyka, na które narażone są określone przepływy finansowe. W przypadku niektórych przepływów może istnieć związek z cenami towarów i usług konsumpcyjnych, inne przepływy mogą być związane z inflacją wynagrodzeń, która na ogół przewyższa wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych, czyli tzw. wskaźnik inflacji.

Podatki

41. W przypadkach, w których zobowiązania wobec ubezpieczonych pociągają za sobą konieczność opłaty podatków, istnieje możliwość uwzględnienia ich w wycenie, przyjmując za podstawę stawki obowiązujące w momencie dokonywania tej wyceny. Odstępstwo od obecnie obowiązujących stawek możliwe jest w sytuacji, gdy zmiany podatkowe zostały już zaakceptowane, wtedy nowe rozwiązania powinny zostać odzwierciedlone w obliczeniach.

Dyskontowanie

42. Uczestnikom badania zostaną dostarczone dane dotyczące czasowej struktury stóp procentowych dla różnych walut Unii Europejskiej, powinna ona zostać zastosowana do wyceny zobowiązań. Te zależne od długości okresu, wolne od ryzyka stopy dyskontowe zostaną otrzymane w oparciu o strukturę czasową stóp procentowych dla każdej z walut, zmodyfikowaną o ryzyko kredytowe.
43. Przepływy finansowe powinny zostać zdyskontowane wolną od ryzyka stopą dyskontową odpowiednią dla danego okresu. W sytuacji, gdy dana struktura stóp dyskontowych nie zawiera danych odpowiednich dla danego okresu, stopy powinny zostać interpolowane lub ekstrapolowane stosownymi metodami. Zakład ubezpieczeń powinien podać wartości powyższych stóp.
44. Ubezpieczenia majątkowe: Rezerwy techniczno – ubezpieczeniowe powinny dodatkowo zostać wyznaczone przy założeniu zerowej stopy dyskontowej (punkt 3 powyżej).

Reasekuracja

45. W przypadku niektórych pokryć reasekuracyjnych, struktura czasowa przepływów finansowych od reasekuratorów może różnić się od struktury czasowej wypłat odszkodowań i świadczeń przez zakład ubezpieczeń. W przypadku wyznaczania rezerw techniczno – ubezpieczeniowych na udziale własnym zakładu ubezpieczeń należy założyć, że nie może dojść do niewypłacalności reasekuratora.

46. Informacje dodatkowe:

- *Tam, gdzie jest to możliwe, uczestnicy badania mogą wziąć pod uwagę efekty dopasowania przychodów z tytułu reasekuracji do prawdopodobieństwa i możliwych skutków niewypłacalności reasekuratora.*
- *Ratingi dotyczące sytuacji finansowej reasekuratora mogą być brane pod uwagę jako możliwy punkt odniesienia. Uczestnicy badania powinni przedstawić metody zastosowane do wyznaczenia wartości rezerw techniczno – ubezpieczeniowych na udziale własnym zakładu ubezpieczeń.*
- *Uczestnicy badania powinni opisać problemy, jakie napotkali w związku z umowami reasekuracji, których pokrycie reasekuracyjne dotyczy więcej niż jednej linii biznesu, oraz opisać sposób w jaki problemy te zostały rozwiązane.*

Własna zdolność kredytowa

47. Nie jest dopuszczalne obniżenie wartości zobowiązań zakładu ubezpieczeń w związku z jego zdolnością kredytową.

75/90 percentyl

48. Wymagany margines ryzyka ponad wartość oczekiwaną stanowi różnicę pomiędzy wartością oczekiwaną a wartością niezbędną dla uzyskania zadanego, całkowitego, wyznaczonego na poziomie zakładu ubezpieczeń poziomu ufności dla wszystkich czynników ryzyka, włączając w to niepewność związaną z przyjętymi rozkładami.

49. Uczestnicy badania mogą wyznaczyć margines ryzyka poprzez symulację stochastyczną wariacji przepływów finansowych (opartą na przypadkowej zmienności poszczególnych czynników ryzyka) w celu wskazania właściwego rozkładu. Uczestnicy badania powinni opisać wykorzystane metody i napotkane utrudnienia.

50. Wyznaczenie rezerw dla poziomu 75/90 percentyla powinno uwzględniać te same założenia jakie zostały wykorzystane do wyznaczenia wartości najlepszego oszacowania.

51. Gwarancje finansowe i opcje powinny zostać uwzględnione w sposób spójny z danymi rynkowymi. Rezerwy techniczno – ubezpieczeniowe dla gwarancji finansowych i opcji powinny zostać wyznaczone przy użyciu wolnych od ryzyka stóp dyskontowych, stosowanych na dzień wyznaczania rezerwy. Dopuszcza się możliwość zmienności w czasie wartości gwarancji lub opcji, co prowadzi do określenia przedziału przyszłych potencjalnych poziomów stóp procentowych. Można to uzyskać poprzez wykorzystanie w tym celu rynkowych kosztów hedgingu gwarancji lub opcji, wraz z jednoczesnym dopuszczeniem ryzyka kredytowego aktywów hedgingu.